

БЕКІТІЛДІ

Қостанай облысы әкімдігінің білім
басқармасының «Қарабалық ауданы білім
бөлімінің Мұхамеджан Сералин атындағы
жалпы білім беретін мектебі» КММ 2024
жылғы 28 тамыздағы педагогикалық
кеңесімен № 1 хаттама
Мектеп директоры: Бисенов А.К.

«Ұшқыр ой алаңы» Дебат клубының бағдарламасы

Бағдарлама 1 жылдық оқуға арналған
Оқушылардың жасы 13-16 жас

Бағдарлама авторы: Женес А.М

2024-2025 оқу жылы

Мазмұны

1. Түсінік хат
2. Курс мазмұны
3. Күнтізбелік-тақырыптық жоспар
4. Пайдаланған әдебиеттер

Түсінік хат

"Ұшқыр ой алаңы" дебат клубы – жастардың сыни ойлау, шешендік өнер және көшбасшылық дағдыларын дамытуға арналған интеллектуалдық алаң. Клубтың басты мақсаты – қоғамның өзекті мәселелерін талқылап, салмақты әрі дәлелді пікірталас жүргізе алатын белсенді жастарды тәрбиелеу.

Клуб аясында қатысушылар түрлі тақырыптар бойынша дебат ойындарына қатысып, аналитикалық қабілеттерін арттырады. Сонымен қатар, клуб мүшелері көпшілік алдында сөз сөйлеу шеберлігін дамытып, сенімді әрі сауатты сөйлеуге машықтанады. Дебаттар арқылы жастардың ақпаратты талдау, аргумент құру, қарсы пікірді тыңдау және сындарлы жауап беру қабілеттері қалыптасады.

«Ұшқыр ой алаңы» клубы демократиялық қағидаттарды сақтай отырып, әрбір қатысушының ойын еркін білдіруіне мүмкіндік береді. Пікірталастар командалық форматта өтеді, бұл қатысушылардың ұйымшылдық пен жауапкершілікті сезінуіне ықпал етеді.

«Ұшқыр ой алаңы» дебат клубы тек білім беру ғана емес, тұлғалық даму ортасы болып табылады. Мұнда әрбір қатысушы өзінің ерекше пікірін білдіре отырып, жаңа достар табады және өзіне деген сенімділікті арттырады. Клубқа қатысу – болашақ көшбасшыларды даярлаудың жарқын қадамы.

Қорытындылай келе, «Ұшқыр ой алаңы» дебат клубы – білім мен мәдениеттің тоғысқан тұғыры, жастардың дамуына тың серпін беретін маңызды жоба.

Үйірменің мақсаты:

Білім мен мәдениеттің тоғысында ойы ұшқыр, пікірі айқын және көшбасшылық қасиеттері бар жаңа буын өкілдерін тәрбиелеу. Жастарды ойлау еркіндігіне, жауапты азаматтық ұстанымға және интеллектуалды дамуға жетелеу.

Үйірменің негізгі міндеттері:

- ✓ Оқушылардың өз ойын еркін, анық және дәлелді жеткізу дағдыларын дамыту.
- ✓ Сыни ойлау, ақпаратты саралау және логикалық шешімдер қабылдау қабілеттерін қалыптастыру.
- ✓ Пікірталас мәдениетін үйретіп, толеранттылық пен өзара құрмет принциптерін насихаттау.
- ✓ Әлеуметтік және қоғамдық маңызды тақырыптарды талқылау арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін арттыру.
- ✓ Қатысушыларды көпшілік алдында сөйлеуге дайындап, шешендік өнерге баулу.
- ✓ Командалық жұмыс пен ұйымшылдықты дамыту.

Күтілетін нәтиже:

Сыни ойлау дағдыларының дамуы: Қатысушылар ақпаратты талдап, логикалық қорытынды жасай алатын деңгейге жетеді.

Шешендік өнердің жетілуі: Оқушылар көпшілік алдында өз ойын анық және сенімді жеткізуге машықтанады.

Көшбасшылық қасиеттердің қалыптасуы: Клуб мүшелері өзіне жауапкершілік алуға, команда басқаруға және шешім қабылдауға қабілетті болады.

Толеранттылық пен мәдениет: Қатысушылар әртүрлі пікірлерді тыңдап, сыйластық пен өзара құрмет мәдениетін меңгереді.

Күнтізбелік - сабақ жоспары (136 сағат)

№	Тақырыбы	Сағат саны			Мерзімі
		Теориялық бөлім	Практикалық бөлім	Барлығы	
1	Кіріспе. Пікір-сайыс деген не?	1		1	03.09.2024
2	Кіріспе. Пікір-сайыс деген не?	1		1	04.09.2024
3	Пікір-сайыс принциптері.	1		1	05.09.2024
4	Пікір-сайыс принциптері.		1	1	06.09.2024
5	Пікір-сайыс стильдері.	1		1	10.09.2024
6	Пікір-сайыс стильдері.		1	1	11.09.2024
7	Пікір сайыстыру қабілеті	1		1	12.09.2024
8	Пікір сайыстыру қабілеті		1	1	13.09.2024
9	Қарар.		1	1	17.09.2024
10	Қарар.		1	1	18.09.2024
11	Қарардың түрлері	1		1	19.09.2024
12	Қарардың түрлері		1	1	20.09.2024
13	Жақсы қарар жазу тәртібі.		1	1	24.09.2024
14	Жақсы қарар жазу тәртібі.	1		1	25.09.2024
15	Жақсы қарар жазу тәртібі.		1	1	26.09.2024

16	Жақсы қарар жазу тәртібі.	1		1	27.09.2024
17	Қарар үлгілері		1	1	01.10.2024
18	Қарар үлгілері	1		1	02.10.2024
19	Қарар үлгілері		1	1	03.10.2024
20	Критерий - мақсат	1		1	04.10.2024
21	Критерий - құндылық	1		1	08.10.2024
22	Критерийге сипаттама		1	1	09.10.2024
23	Аргументтер		1	1	10.10.2024
24	Аргументтер	1		1	11.10.2024
25	Ақыл шабуылы		1	1	15.10.2024
26	Ақыл шабуылы	1		1	16.10.2024
27	Ақыл шабуылының тәртібі		1	1	17.10.2024
28	Аргумент құрастыру		1	1	18.10.2024
29	Аргумент құрастыру	1		1	22.10.2024
30	Аргумент құрастыру		1	1	23.10.2024
31	1. Аргументті қолдау	2		2	24.10.2024
32	2. Аргументті қолдау				
33	Аргументті қолдау		1	1	05.11.2024
34	Аргументті қолдау		1	1	06.11.2024
35	Аргументті қолдау	1		1	07.11.2024
36	Аргументті негіздеу түрлері. Ұқсастық		1	1	08.11.2024
37	Аргументті негіздеу түрлері. Ұқсастық		1	1	12.11.2024
38	Аргументті негіздеу түрлері. Жалпылау	1		1	13.11.2024
39	Аргументті негіздеу түрлері. Жалпылау		1	1	14.11.2024
40	Себеп-салдар қатынасы. Беделге сүйену	1		1	15.11.2024
41	Себеп-салдар қатынасы. Беделге сүйену		1	1	19.11.2024
42	Критерий мен		1	1	20.11.2024

	аргумент арасындағы байланыс				
43	Критерий мен аргумент арасындағы байланыс	1		1	21.11.2024
44	Зерттеу мен дәлелдер		1	1	22.11.2024
45	Зерттеу мен дәлелдер		1	1	26.11.2024
46	Мәлімет жинау	1		1	27.11.2024
47	Мәлімет жинау		1	1	28.11.2024
48	Мәлімет жинау	1		1	29.11.2024
49	Мамандармен сұхбат.		1	1	03.12.2024
50	Мамандармен сұхбат.	1		1	04.12.2024
51	Компьютерлік зерттеулер.		1	1	05.12.2024
52	Дәлелдердің түрлері: куәлік, факітлер, статискалық мәліметтер, шолулар мен мәліметтер		1	1	06.12.2024
53	Дәлелдердің түрлері: куәлік, факітлер, статискалық мәліметтер, шолулар мен мәліметтер		1	1	10.12.2024
54	Дәлелдердің түрлері: куәлік, факітлер, статискалық мәліметтер, шолулар мен мәліметтер		1	1	11.12.2024
55	Жақтау кейсі. Құрылымы		1	1	12.12.2024
56	Жақтау кейсі. Құрылымы		1	1	13.12.2024
57	Жақтау кейсі. Құрылымы		1	1	17.12.2024
58	Жақтау кейсі. Құрылымы		1	1	18.12.2024
59	Жақтау кейсінің үлгісі		1	1	19.12.2024
60	Жақтау кейсінің үлгісі		1	1	20.12.2024
61	Даттау кейсі		1	1	24.12.2024
62	Даттау кейсі		1	1	25.12.2024

63	Даттау кейсі.Құрылымы			1	26.12.2024
64	Даттау кейсі.Құрылымы	1		1	27.12.2024
65	Дебат барысын бағалау критерийлері (аргументтердің сапасы, сөйлеу мәнері, уақытты басқару).	1		1	09.01.2025
66	Дебат барысын бағалау критерийлері (аргументтердің сапасы, сөйлеу мәнері, уақытты басқару).	1		1	10.01.2025
67	Дебат барысын бағалау критерийлері (аргументтердің сапасы, сөйлеу мәнері, уақытты басқару).	1		1	14.01.2025
68	Қателерді талдау және жетілдіру жолдары.	1		1	15.01.2025
69	Қателерді талдау және жетілдіру жолдары.		1	1	16.01.2025
70	Қателерді талдау және жетілдіру жолдары.		1	1	17.01.2025
71	Жеке және командалық нәтижелер бойынша кері байланыс.	1		1	21.01.2025
72	Жеке және командалық нәтижелер бойынша кері байланыс.		1	1	22.01.2025
73	Нәтижелі сұрақ қою әдістері.	1		1	23.01.2025
74	Нәтижелі сұрақ қою әдістері.	1		1	24.01.2025
75	Спикерлердің рольдері	1		1	28.01.2025
76	Спикерлердің рольдері.	1		1	29.01.2025
77	Дәлелдердің түрлері: куәландыру, фактілер, статистикалық мәліметтер, шолулар.	1		1	30.01.2025
78	Дәлелдердің түрлері: куәландыру, фактілер, статистикалық мәліметтер, шолулар.	1		1	31.01.2025
79	Дәлелдердің түрлері: куәландыру, фактілер, статистикалық мәліметтер, шолулар.		1	1	04.02.2025

80	Жақтау кейсінің үлгісі	1		1	05.02.2025
81	Жақтау кейсінің үлгісі		1	1	06.02.2025
82	Даттау кейсінің үлгісі.	1		1	07.02.2025
83	Даттау кейсінің үлгісі.		1	1	11.02.2025
84	Дебат ұйымдастыру. «Қазақстандағы панасыз және мүгедек балалар»		1	1	12.02.2025
85	Сөз түрлері	1		1	13.02.2025
86	Сөз түрлері	1		1	14.02.2025
87	Сөз түрлері		1	1	18.02.2025
88	Қарсы сұрақ-жауап	1		1	19.02.2025
89	Қарсы сұрақ-жауап		1	1	20.02.2025
90	Қарсы сұрақ-жауап		1	1	21.02.2025
91	Қарсы сұрақ- жауаптардың мақсаты	1		1	25.02.2025
92	Қарсы сұрақ- жауаптардың мақсаты		1	1	26.02.2025
93	Ашық және жабық сұрақтар	1		1	27.02.2025
94	Ашық және жабық сұрақтар	1		1	28.02.2025
95	Қарсы сұрақ-жауап кезіндегі спикерлердің өзін-өзі ұстауы	1		1	04.03.2025
96	Қарсы сұрақ-жауап кезіндегі спикерлердің өзін-өзі ұстауы		1	1	05.03.2025
97	Төрешілік	1		1	06.03.2025
98	Төрешілік		1	1	07.03.2025
99	Төрешінің міндеттері. Шешім шығару	1		1	11.03.2025
100	Төрешінің міндеттері. Шешім шығару	1		1	12.03.2025
101	Ойыннан кейінгі төрешінің сараптамасы		1	1	13.03.2025
102	Ойыннан кейінгі төрешінің сараптамасы		1	1	14.03.2025
103	Топтарды бағалау тәртібі	1		1	18.03.2025

104	Топтарды бағалау тәртібі	1		1	19.03.2025
105	Спикерлерді бағалау тәртібі	1		1	20.03.2025
106	Спикерлерді бағалау тәртібі		1	1	01.04.2025
107	Пікір-сайыс бәсекелері	1		1	02.04.2025
108	Пікір-сайыс бәсекелері	1		1	03.04.2025
109	Пікір-сайыс бәсекелері		1	1	04.04.2025
110	Бәсекелердің ұйымдастырылуы	1		1	08.04.2025
111	Бәсекелердің ұйымдастырылуы		1	1	09.04.2025
112	Пікір-сайыс бәсекелерін өткізудің ережелері мен кеңестері	1		1	10.04.2025
113	Пікір-сайыс бәсекелерін өткізудің ережелері мен кеңестері	1		1	11.04.2025
114	Аргумент құрастыру	1		1	15.04.2025
115	Аргумент құрастыру		1	1	16.04.2025
116	Аргумент құрылысы	1		1	17.04.2025
117	Аргумент құрылысы		1	1	18.04.2025
118	Аргументті қолдау	1		1	22.04.2025
119	Аргументті қолдау		1	1	23.04.2025
120	Аргументті қолдау		1	1	24.04.2025
121	Аргументті негіздеу түрлері. Ұқсастық	1		1	25.04.2025
122	Аргументті негіздеу түрлері. Ұқсастық		1	1	29.04.2025
123	Аргументті негіздеу түрлері	1		1	30.04.2025
124	Аргументті негіздеу түрлері		1	1	02.05.2025
125	1. Критерий мен аргумент арасындағы байланыс	2		2	06.05.2025
126	2. Критерий мен аргумент арасындағы байланыс				

127	1. Дебат ұйымдастыру: Жасанды интеллект адамның шығармашылық қабілетін дамыта ма, әлде тежей ме?		2	2	08.05.2025
128	2. Дебат ұйымдастыру: Жасанды интеллект адамның шығармашылық қабілетін дамыта ма, әлде тежей ме?				
129	Зерттеу мен дәлелдер	1		1	13.05.2025
130	Зерттеу мен дәлелдер	1		1	14.05.2025
131	Мәлімет жинау		1	1	15.05.2025
132	Мәлімет жинау		1	1	16.05.2025
133	Мамандармен сұхбат		1	1	20.05.2025
134	Мамандармен сұхбат		1	1	21.05.2025
135	Дебат ұйымдастыру: Жастардың шетелде білім алуы елге зиян ба, пайда ма?		1	1	22.05.2025
136	Оқушылардың жетістіктерін талдау.		1	1	23.05.2025

Оқу бағдарламасының мазмұны

Кіріспе (Теориялық бөлім): Пікір - сайыс деген не? Пікір - сайыс принциптері. Пікір - сайыс стильдері. Пікір сайыстыру қабілеті.

Аргумент құру дағдылары: Қарар. Қарардың түрлері. Қарар жазу тәртібі. Аргументтер. Аргумент құрастыру. Аргументті негіздеу және оның түрлері.

Шешендік өнер және риторика: Сөйлеу мәнері: дауыс ырғағы, интонация, жылдамдық. Тыңдаушылардың назарын аударту әдістері. Эмоциялық және логикалық дәлелдерді үйлесімді қолдану. Сенімді және әсерлі сөйлеуге арналған практикалық жаттығулар.

Дебат құрылымын меңгеру: Рөлдер мен міндеттер (Үкімет пен оппозицияның рөлдері). Ашылу, мазмұндау және қорытынды сөздер

дайындау. Уақытты тиімді басқару. Қарсы тараптың дәлелдерін талдау және теріске шығару.

Дебатқа дайындық Тақырып бойынша ақпарат жинау және талдау Командалық жұмыс: стратегия құру және рөлдерді бөлу. Пікірталас сценарийін жазу. Практикалық жаттығулар мен дайындық ойындары.

Тақырыптық дебаттар: Әлеуметтік мәселелер (білім, денсаулық, теңдік, т.б.). Экономикалық мәселелер (жұмыссыздық, салық жүйесі, инновация). Саяси тақырыптар (демократия, адам құқықтары, т.б.). Экологиялық мәселелер (климат өзгеруі, ресурстарды пайдалану).

Бағалау және кері байланыс: Дебат барысын бағалау критерийлері (аргументтердің сапасы, сөйлеу мәнері, уақытты басқару). Қателерді талдау және жетілдіру жолдары. Жеке және командалық нәтижелер бойынша кері байланыс.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Американдық Парламентті форматы. 2000 жыл
2. Американдық Парламенттік формат дебат элементі. 2004 жыл
3. СТО жобасының тұрақты журналы «Дауыс пен көрініс»
4. Мектеп және жоғары оқу орындары: ой қозғағыштар, ізденістер, табыстар 74 бет, 2005 жыл
5. Халықаралық ғылыми-әдістемелік журналы «Перемена»- журналдағы журнал материалдары, 2008-2010 жыл
6. «Қазақстан мектебі» журналы №3 2012 жыл 25 бет, 56 бет «Толерантты тұлға». 60 бет
7. «Қазақстан мектебі» журналы №2 2012 жыл 33 бет, «Ұлттық құндылықтарды танытудағы педагогикалық технологиялардың маңызы»
8. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі 2008 жыл
9. Қазақ әдебиеті энциклопедиялық анықтамалық «Аруана» - 2005 жыл